

2. december 2016

**Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K**

mdcjc@uvm.dk

Høringssvar vedrørende lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven

Dansk Friskoleforening, Deutscher Schul- und Sprachverein, Danmarks Privatskoleforening, Efterskoleforeningen, Private Gymnasier og Foreningen af Kristne Friskoler takker for muligheden for at udtale sig om det foreliggende lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven.

Skoleforeningerne er enige med ministeriet i, at mobning er et alvorligt emne, og det er vigtigt at gøre en indsats for at mindske mobning i grundskolen.

Skoleforeningerne for de frie grundskoler har deltaget i arbejdet med Aktionsplan til forebyggelse og bekæmpelse af mobning. På intet tidspunkt har foreningerne dog tilkendegivet, at lovgivning og et klageorgan kunne være løsning på udfordringerne.

De foreslåede lovændringer er lavet uden de frie grundskolers inddragelse overhovedet, trods det, at markante reguleringer og ændringer er en konsekvens for sektoren. Skoleforeningerne finder dette yderst beklageligt.

Selvom formålet med lovændringerne, jf. Lovbemærkninger side 15 (nederst), er, "at hvert enkelt uddannelsessted skal blive bedre til selv at løse problemerne" peger de foreslåede lovændringer i den modsatte retning. Skole/hjem-samarbejdet, der er en kerneværdi for de frie grundskoler, den gensidige tillid og dialog mellem skole og forældre, skole og elev, forældre og barn – der er essentiel for den enkelte elevs faglige og alsidige personlige udvikling – bliver med lovforslaget stærkt nedvurderet og endda sat på spil. Tydeligst med reglerne for klagegangen, der ikke levner mulighed for at løse udfordringerne internt ved dialog. Hvis skolens bestyrelse ikke giver klager "fuldt medhold" jf. § 7.a, stk. 2, skal klagen sendes til vurdering eksternt hos DCUM. Der er altså ikke mulighed for, at bestyrelsen kan give "delvis medhold" eller i mindelig dialog kan ophæve klagen.

De frie grundskoler er i bund og grund forældrenes skoler. Skoleformen bygger på et forpligtende fællesskab. Det harmonerer på ingen måde med den frie skoletradition, at man i forhold til ansvar og skyld ensidigt ser på "skolen". Elevernes trivsel er under påvirkning af mange forskellige forhold som bl.a. hjemmemiljøet, fritidsinteresser – og skolens undervisningsmiljø. Det er efter vores opfattelse en u hensigtsmæssig måde at problemløse på ved alene at se på én parts handlinger. Forslaget taler ind i en virkelighed, hvor barnets liv er inddelt i rum, uden forbindelse til hinanden. I realiteten skabes mistrivsel og sker mobning uafhængigt af tid og sted. Dette bl.a. i kraft af digitaliseringen.

Lovforslaget skaber modsætningsforhold mellem skole, hjem og elev. En klage kan de facto føre til lukning af en fri grundskole. Skolen skal tage ansvar – det er der ingen tvivl om, men at forstille sig, at dialogen med forældrene og elevens trivsel vil blive bedre under forhold, hvor der verserer en sag, der kan få så alvorlige konsekvenser for skolen, er mildest talt bagvendt.

Lovforslaget giver anledning til bekymring på følgende områder:

Krav om antimobbestrategi:

Der stilles med lovforslaget krav til frie grundskoler om at lave en antimobbestrategi. De frie skoler er i forvejen forpligtet til at sætte mål for elevernes alsidige personlige udvikling, herunder trivsel og undervisningsmiljø, og beskrive disse. Ligeledes er de forpligtet på at lave undervisningsmiljøvurderingen og offentliggøre den. Mange frie grundskoler har en trivselspolitik og går derved, bl.a., mod anvendelsen af begrebet mobning, der er et negativt, og som bør benyttes med nogen forsigtighed.

Vi anerkender opfattelsen af mobning som et tegn på utrygge fællesskaber, men mener også, at det er argument for ikke ensidigt at se på mobning, når det kommer til elevernes trivsel og skolernes rammer og kultur. Vi ønsker at bevare skolernes pædagogiske og holdningsmæssige frihed, også når det angår elevernes alsidige, personlige udvikling og individuelle trivsel.

Vi tror snarere på, at der ved hjælp af oplysning og vejledning kan komme det fornødne fokus på antimobning, og foreslår derfor en intensivering af antimobbekampagnen på de frie grundskoler. Skriftlighed kan være godt, fordi det skærper opmærksomheden på et problem, men politikker kan også risikere at fjerne fokus fra konkrete indsatser og primært fungere som skuffedokument.

Klageadgang i praksis:

Uenigheder og konflikter mellem børn er et vilkår i grundskolen. Og i livet i øvrigt. Der er derfor megen og god læring – og dannelse – i at skulle tackle konflikter, hvilket reelt fylder en del i den danske grundskoles demokratiske fundament og dermed også fylder en del i den konkrete arbejdsdag for pædagogisk personale.

Vi mener, det er uhensigtsmæssigt, at forældre vil kunne opsøge skolelederen med en klage (hvilket altid vil bero på personlige oplevelser) og straks kræve midlertidige foranstaltninger iværksat. Samtidig vil forældre kunne kræve en »effektiv handlingsplan« klar senest 14 dage senere. Mange forældre har fokus på deres eget barn og ser ikke altid helheden. Desuden er virkeligheden ofte, at forældrene er en del af problemstillingen, og med dette forslag skal klager, hvor forældrene ikke får fuldt eller delvist medhold, altså sendes videre til DCUM til videre behandling. Der er reel risiko for et stort antal sager, der via bestyrelsen i den enkelte frie grundskole, videresendes til DCUM.

Skoleforeningerne er i øvrigt bekymrede for, at forældre i folke- eller frie skoler med en DCUM-afgørelse i hånden vil lave civile søgsmål mod skolerne for mén. DCUM-afgørelser om fx ”skolernes ulovlige passivitet” kan stadfæstes af domstolene med krav om erstatning. Der er med andre ord tale om en markant omkalfatring af traditionelle konfliktløsninger på skoleniveau og en favorisering af forældrenes ståsted, hvilket i sidste ende kan risikere at skade konfliktoptrapningen og dermed i sidste ende skade barnets trivsel.

Foreningerne for de frie skoler vil her udtrykke stærk bekymring for de frie skolers retssikkerhed. En klage over en skole kan de facto lukke den, fordi sanktionen kan være nedsættelse af tilskud eller fratagelse af tilskud. Man kan hævde, at der derved vil være langt større sanktioner mod de frie grundskoler, end der vil være for folkeskolerne.

Det er meget bekymrende, at man overlader en så alvorlig afgørelse til en person i DCUM, og centerets afgørelse kan ikke indbringes andre steder end ved domstolene. Det er de frie grundskolers eksistens, der er på spil. Der er tale om omvendt bevisbyrde, og skolen skal tilvejebringe enhver oplysning, som DCUM skønner nødvendigt. Vi må her i øvrigt også gøre opmærksom på problemer omkring viderebringelse af personfølsomme oplysninger og oplysninger omgivet af tavshedspligt.

DCUM som tilsynsfunktion:

Med forslaget underlægges de frie grundskoler endnu en tilsynsmyndighed, hvilket vi mener er ganske uacceptabelt. Særligt fordi området om elevernes alsidige udvikling allerede er en del af ”stå mål med kravet” og derfor allerede indgår som en del af statens og den tilsynsførendes tilsyn. Det er også svært at forstille sig, at en fri grundskole kan vurderes at leve op til frihed og folkestyrekravet, hvis den svigter i forhold til enkeltelevers eller elevers trivsel generelt. Vi mener, det er tilrådeligt, at beslutninger om tilbageholdelse af tilskudsmidler forbliver i Ministeriet.

Det er højest uhensigtsmæssigt, at en ekstern organisation som DCUM skal forestå tilsynsfunktionen på det frie grundskole område. En eventuel tilsynsfunktion på vores område bør placeres hos Styrelsen for undervisning og kvalitet.

Vi er bekymrede for, at vi med lovforslaget får opbygget en bureaukratisk klageinstans, der vil drukne i mere eller mindre velbegrundede forældrefølelser og -oplevelser. Der er helt givet mange konflikter og mange relationelle vanskeligheder på skolerne, som de professionelle pædagoger, lærere og ledere dagligt gør sig umage for at løse. Og vi vil gerne understrege, at mobning er en alvorlig sag, som kan have store konsekvenser for de implicerede parter, hvorfor der er god grund til at sætte fokus på problematikken.

Vi mener blot ikke, at man her har fundet det rigtige værktøj. Vi vil derfor appellere til en intensiv informationsindsats frem for en i vore øjne uholdbar bureaukratisk model, der inddrager en ekstern part, som vanskeligt vil kunne få fuldt overblik over de ofte meget komplekse sager.

Vi deltager gerne i det videre arbejde og står gerne til rådighed for yderligere.

Med venlig hilsen

Foreningen af Kristne Friskoler, Thorkild Bjerregaard
Deutscher Schul- und sprachverein, Claus Diedrichsen
Dansk Friskoleforening, Peter Bendix
Private Gymnasier og Studenterkurser, Crilles Bacher
Danmarks Privatskoleforening, Karsten Suhr
Efterskoleforeningen, Troels Borring

Danmarks [Privatskoleforening](#)